

به نام خدا

راهبردهایی برای افزایش پیشرفت دانش آموزان

مولفان :

رویا حیاتی نیا

سارا مرادی معلم کلایه

سارا پارسایی

مهتری تقی لو

انتشارات بامن

(با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور: راهبردهایی برای افزایش پیشرفت دانش آموزان/مولفان رویا حیاتی‌نیا...[و دیگران].
مشخصات نشر: انتشارات بامن (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۵۸ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۵۱-۹۰-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: مولفان رویا حیاتی‌نیا، سارا مرادی معلم کلايه، سارا پارسایی، مهري تقی‌لو.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۵۵ - ۱۵۸.

Promotion (School)

موضوع: پیشرفت تحصیلی

Academic achievement -- Planning

موفقیت تحصیلی -- برنامه‌ریزی

Study skills

مطالعه و فراگیری

Lesson planning

برنامه‌ریزی درسی

Effective teaching

تدریس اثربخش

Classroom management

کلاسداری

Test anxiety

ترس از امتحان

شناسه افزوده: حیاتی‌نیا، رویا، ۱۳۶۱-

رده بندی کنگره: LB۳۰۶۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۲۸

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۸۷۷۸۳

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: راهبردهایی برای افزایش پیشرفت دانش آموزان
مولفان: رویا حیاتی‌نیا - سارا مرادی معلم کلايه - سارا پارسایی - مهري تقی‌لو
ناشر: انتشارات بامن (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایي، تنظيم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۵۸۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۵۱-۹۰-۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱۵
موفقیت تحصیلی	۱۷
معیارهای موفقیت تحصیلی	۱۸
عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان	۱۸
تکنیک های موفقیت تحصیلی	۱۹
تکنیک اول: تعیین هدف	۱۹
تعیین اهداف تحصیلی و رسیدن به آن ها	۲۰
مراحل سه گانه اهداف:	۲۱
۱-نوشتن	۲۱
۲-تعیین هدف	۲۱
۳-زمان بندی	۲۱
ویژگی های اهداف درست عبارتند از:	۲۲
-دست یافتنی بودن	۲۲
-واقع گرایی	۲۲
-قابلیت ارزیابی	۲۲
-انعطاف پذیری	۲۲
راهکارهای تعیین اهداف دانش آموزان	۲۲
-ایده های دانش آموز را دریابید	۲۳
-با اهداف کوچک شروع کنید	۲۳
-به دانش آموز حق انتخاب بدهید	۲۳

- ۲۳ از اهداف دانش آموز آگاه باشید.
- ۲۳ راه درست را به دانش آموز نشان دهید.
- ۲۴ حقایق را بررسی کنید.
- ۲۴ تلاش های دانش آموز را تمجید کنید.
- ۲۴ تکنیک دوم: برنامه ریزی.
- ۲۵ ۱- از همه دروس فهرست تهیه کنید.
- ۲۵ ۲- برای هر درس زمان مناسب اختصاص دهید.
- ۲۵ ۳- لیست خود را اولویت بندی کنید.
- ۲۶ ۴- جدولی با تقسیم بندی زمانی تهیه کنید.
- ۲۶ ۵- برای شروع از درس های آسان شروع کنید.
- ۲۶ ۶- برای یک درس بیش از اندازه زمان اختصاص ندهید.
- ۲۷ ۷- زمانی را برای استراحت در نظر بگیرید.
- ۲۷ ۸- برنامه ریزی متناسب با خود را آماده کنید.
- ۲۸ ۹- برنامه ریزی فعلی خود را ارزیابی کنید.
- ۲۸ ۱۰- سبک مطالعه خود را شناسایی کنید.
- ۲۸ ۱۱- به برنامه خود متعهد باشید.
- ۲۹ ۱۲- از وقت های آزاد خود به بهترین حالت استفاده کنید.
- ۲۹ دلایل عدم برنامه ریزی.
- ۲۹ ۱- ترس از محدود شدن.
- ۳۰ ۲- عقب افتادن از برنامه.
- ۳۰ ۳- عدم علاقه به کارها.
- ۳۰ ۴- حجم زیاد کار در برنامه ریزی.

- ۵- کمال گرایی..... ۳۰
- برنامه ریزی مطلوب چه فوایدی دارد؟..... ۳۰
- برنامه ریزی مؤثر و خوب چه ویژگی هایی دارد؟..... ۳۱
- تکنیک سوم: ایجاد انگیزه..... ۳۲
- انگیزه، مهم ترین عامل موفقیت تحصیلی دانش آموزان..... ۳۳
- تأثیر انگیزش در یادگیری..... ۳۴
- عوامل ایجاد انگیزه های تحصیلی..... ۳۸
- ۱- تشویق لفظی..... ۳۸
- ۲- داشتن هدف..... ۳۹
- ۳- محیط کلاس..... ۳۹
- ۴- علاقه مندی معلم به درس..... ۳۹
- ۵- پرهیز از تبعیض..... ۴۰
- ۶- انگیزه حس کنجکاوی..... ۴۰
- ۷- ایجاد نگرانی..... ۴۰
- ۸- اهمیت بازی..... ۴۱
- ۹- ارتباط درس با زندگی..... ۴۱
- ۱۰- کاربرد امتحان..... ۴۲
- مولفه های شکل گیری انگیزه تحصیلی..... ۴۲
- هدف ، اولین عامل موثر بر انگیزه تحصیلی..... ۴۲
- علاقه ، دومین عامل موثر بر انگیزه تحصیلی..... ۴۴
- خودپنداره ها ، سومین عامل موثر بر انگیزه تحصیلی..... ۴۵
- ارتباط میان خود و موفقیت تحصیلی..... ۴۶

- وظایف معلمان در توجه به مفهوم خود در دانش آموزان..... ۴۶
- نقش والدین در افزایش خودباوری دانش آموزان..... ۴۸
- تکنیک چهارم: هوش و استعداد تحصیلی..... ۴۹
- انواع هوش..... ۵۰
- ضریب هوشی یا IQ..... ۵۰
- هوش هیجانی یا EQ..... ۵۱
- هوش SQ..... ۵۲
- چه راهکارهایی باعث پرورش هوش و استعداد تحصیلی دانش آموز می شود؟..... ۵۲
- تکنیک پنجم: مهارت های مطالعه..... ۵۳
- راهبردهای مطالعه و یادگیری..... ۵۴
- شناخت..... ۵۴
- فراشناخت..... ۵۴
- راهبردهای شناختی..... ۵۴
- راهبردهای شناختی ابزار یادگیری هستند و شامل موارد زیر می باشند:..... ۵۴
- ۱- تکرار یا مرور..... ۵۴
- راهبرد تکرار شامل دو بخش می باشد:..... ۵۵
- الف) راهبرد تکرار ویژه موضوعات ساده و پایه (غیر معنی دار)..... ۵۵
- ب) راهبرد تکرار ویژه موضوعات پیچیده و معنی دار..... ۵۵
- ۲- بسط یا گسترش معنایی..... ۵۶
- الف) راهبردهای گسترش ویژه مطالب ساده و پایه..... ۵۶
- ب) راهبردهای گسترش ویژه مطالب پیچیده..... ۵۶
- راهبردهای فراشناختی..... ۵۷

- راهبردهای فراشناختی شامل موارد زیر است:..... ۵۸
- ۱- راهبردهای برنامه ریزی..... ۵۸
- ۲- راهبردهای کنترل و نظارت..... ۵۸
- ۳- راهبرد نظم دهی..... ۵۸
- روش های آموزش مهارت های یادگیری و مطالعه..... ۵۸
- ۱- روش پس ختام یا روش پس خبا..... ۵۸
- ۲- روش مردر..... ۵۹
- ۳- روش آموزش دوجانبه..... ۵۹
- ۴- روش مطالعه مشارکتی..... ۵۹
- ۵- روش یادگیری مشارکتی..... ۶۰
- ۶- روش پرسیدن دو جانبه..... ۶۰
- شیوه های مطالعه..... ۶۰
- الف) ایجاد انگیزه..... ۶۰
- ب) تنظیم برنامه..... ۶۰
- ج) رفع مزاحم ها یا منحرف کننده های حواس..... ۶۱
- د) زمان مطالعه..... ۶۲
- ه) محیط مناسب برای مطالعه..... ۶۲
- نکات مهم در شروع مطالعه..... ۶۲
- بررسی کلی فصل مورد نظر..... ۶۲
- فهمیدن مطالب و حفظ نکردن..... ۶۳
- توصیه هایی درباره مرور متن..... ۶۳
- تمرکز حواس..... ۶۴

- ۶۴.....(ز) فرایند یادگیری مرحله ای (گام به گام).....
- ۶۵.....(ح) سازماندهی.....
- ۶۵.....(ط) یادداشت برداری.....
- ۶۶.....(ی) ایجاد و پرورش روحیه مثبت در مطالعه.....
- ۶۶.....(ک) (بهبود عادات غلط در مطالعه.....
- ۶۷.....تکنیک ششم: خلاقیت.....
- ۶۸.....عوامل مهم در پرورش خلاقیت دانش آموزان.....
- ۶۸.....چگونه خلاقیت دانش آموزان را پرورش دهیم؟.....
- ۷۰.....موانع خلاقیت در محیط مدرسه.....
- ۷۱.....-تأکید زیاد بر نمره دانش آموز به عنوان ملاک خوب بودن.....
- ۷۱.....- روش های تدریس سنتی و مبتنی بر معلم محوری.....
- ۷۱.....-عدم شناخت معلم نسبت به خلاقیت.....
- ۷۱.....-فقدان حداقل امکانات لازم برای انجام فعالیت های خلاق دانش آموزان.....
- ۷۲.....-اهداف و محتوای کتاب های درسی.....
- ۷۲.....-توجه نکردن به تفاوت های فردی دانش آموزان.....
- ۷۲.....-ارائه تکالیف درسی زیاد به دانش آموزان.....
- ۷۳.....تکنیک هفتم : اعتماد به نفس.....
- ۷۴.....راهکارهایی برای افزایش اعتماد به نفس دانش آموزان در مدرسه.....
- ۷۴.....-الگو مناسبی برای دانش آموزان باشید.....
- ۷۵.....-مرتب و پراورزی باشید.....
- ۷۵.....-با اعتماد به نفس راه بروید.....
- ۷۵.....-تعاملات اجتماعی سازنده داشته باشید.....

- ۷۵- با آمادگی لازم سر کلاس حاضر شوید.....
- ۷۶- بپذیرید که گاهی دانش آموز می تواند اشتباه کند.....
- ۷۶- مراقب رفتار سایر دانش آموزان باشید.....
- ۷۶- دانش آموزان خود را تحسین و تشویق کنید.....
- ۷۷- دانش آموزان را به چالش بکشید.....
- ۷۷- به دانش آموزان خود فرصت های زیادی بدهید.....
- ۷۷- به دانش آموزان خود احترام گذاشته و آنها را تایید کنید.....
- ۷۸- به دانش آموزان مسئولیت دهید.....
- ۷۸- پرورش افکار سالم.....
- ۸۰- تکنیک هشتم: مدیریت زمان.....
- ۸۱- ۱- اصل مدیریت زمان.....
- ۸۱- ۲- داشتن تقویم ترمی برای مدیریت زمان.....
- ۸۱- ۳- برنامه هفتگی در مدیریت زمان.....
- ۸۲- ۴- تاثیر برنامه روزانه در مدیریت زمان.....
- ۸۴- تکنیک نهم: تمرکز حواس و توجه.....
- ۸۶- راهکارهای افزایش توجه و تمرکز و حواس.....
- ۸۹- تکنیک دهم: نظم و انضباط.....
- ۹۰- مولفه های نظم و انضباط.....
- ۹۰- هدف.....
- ۹۰- برنامه ریزی.....
- ۹۰- رهبری و مدیریت.....
- ۹۱- آگاهی و بصیرت.....

- ۹۱ - آزادی مشروط.....
- ۹۱ - خودکنترلی یا انضباط شخصی.....
- ۹۱ - مداومت.....
- ۹۲ - اصول و روش های برقراری انضباط.....
- ۹۳ - الف - اصول انضباط.....
- ۹۴ - ب-روش های برقراری انضباط.....
- ۹۵ - تکنیک یازدهم:تشویق.....
- ۹۵ - اصول تشویق.....
- ۹۶ - محاسن تشویق.....
- ۹۶ - اثرات نامطلوب عادت به تشویق.....
- ۹۷ - مسائل مربوط به تشویق.....
- ۹۸ - زیان عدم تشویق.....
- ۹۸ - اقسام راه‌های تشویق.....
- ۹۹ - ویژگی‌های تشویقی مؤثر و کارآمد.....
- ۱۰۰ - تکنیک دوازدهم:تنبیه.....
- ۱۰۰ - ویژگی‌های تنبیه مؤثر.....
- ۱۰۲ - تکنیک سیزدهم:تکالیف درسی.....
- ۱۰۴ - تکالیف به دانش آموزان کمک می‌کند تا:.....
- ۱۰۵ - علل بی‌علاقگی دانش آموزان به انجام تکالیف درسی.....
- ۱۰۵ - مبهم بودن اهمیت انجام تکالیف برای دانش‌آموزان.....
- ۱۰۵ - استفاده از یک نوع تکلیف برای تمام دانش‌آموزان.....
- ۱۰۵ - عدم ارائهٔ بازخورد مناسب از سوی معلم.....

- ۱۰۶عدم کاربرد بسیاری از تکالیف در ارزشیابی های کلاسی
- ۱۰۶عدم وجود برنامه مشخص برای انجام تکالیف
- ۱۰۶راهبردهای ایجاد انگیزه در دانش آموزان برای انجام تکالیف درسی
- ۱۰۹تکنیک چهاردهم: اضطراب امتحان
- ۱۱۰علت های شخصیتی
- ۱۱۱عوامل خانوادگی
- ۱۱۲عوامل آموزشگاهی
- ۱۱۲روش های پیشگیری از اضطراب امتحان
- ۱۱۴فنون مبارزه با اضطراب امتحان
- ۱۱۴آموزش توجه
- ۱۱۴آموزش مهارت های مقابله ای
- ۱۱۴آموزش تعلیم به خود
- ۱۱۵درمان شناختی
- ۱۱۵الگوسازی
- ۱۱۵آموزش مهارت های مطالعه
- ۱۱۵درمان های دارویی
- ۱۱۶نقش والدین در کاهش اضطراب امتحان
- ۱۱۸تکنیک پانزدهم: توجه به تفاوت های فردی
- ۱۱۹در نظر گرفتن تفاوت های فردی دانش آموزان چه فوایدی به همراه دارد؟
- ۱۲۰چگونه می توان تفاوت های فردی دانش آموزان را از بین برد؟
- ۱۲۱تکنیک شانزدهم: نقش همسالان یا دوست
- ۱۲۲تاثیر دوستی با همسالان بر موفقیت تحصیلی

- تکنیک هفدهم: نقش والدین در موفقیت تحصیلی..... ۱۲۲
- عوامل تاثیر گذار خانواده بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان عبارتند از:..... ۱۲۴
- سطح تحصیلی والدین..... ۱۲۴
- وضعیت مالی خانواده..... ۱۲۴
- وضعیت فرهنگی خانواده..... ۱۲۵
- آرامش روانی و عاطفی خانواده..... ۱۲۶
- آموزش های تقویتی والدین..... ۱۲۶
- آشنایی والدین با ویژگی های روانی فرزندان..... ۱۲۶
- ارتباط مثبت و دوطرفه والدین با مدرسه..... ۱۲۶
- تشویق و تنبیه والدین..... ۱۲۷
- مشارکت والدین در انجام تکالیف..... ۱۲۸
- آرزوی تحصیلی والدین..... ۱۲۸
- استفاده نکردن از تشویق های مادی و قابل انتظار..... ۱۲۸
- از وضعیت تحصیلی فرزندان در درس ها آگاه باشید..... ۱۲۹
- به فرزند خود مشاوره دهید..... ۱۲۹
- کمک والدین در شکل دادن عادت به مطالعه فرزند..... ۱۲۹
- در موفقیت تحصیلی دانش آموزان راهبردهای والدین..... ۱۳۰
- همواره سعی کنید نسبت به مدرسه برداشت و نگاه مثبتی داشته باشید..... ۱۳۰
- تکنیک هجدهم: ارتباط اولیا و مربیان..... ۱۳۲
- برقراری روابط مؤثر بین والدین و معلمان چه فوایدی دارد؟..... ۱۳۲
- راهکار های در زمینه برقراری ارتباطی سازنده میان اولیا و مربیان..... ۱۳۳
- تکنیک نوزدهم: مهارت های معلمی..... ۱۳۵

- ۱- مهارت مدیریت کلاس، اصل اول مهارت های معلمی..... ۱۳۶
- ۲- مهارت و تخصص موضوعی، یکی از اساسی ترین مهارت های معلمی..... ۱۳۷
- ۳- مهارت های ارتباطی؛ وجه تمایز مهارت های معلم..... ۱۳۷
- ۴- مهارت های تکنولوژیک، از مهارت های معلمی مدرن..... ۱۳۹
- ۵- مهارت برنامه ریزی و مدیریت زمان؛ از مهارت های معلم حرفه ای..... ۱۴۰
- ۶- مهارت متقاعد سازی؛ از نیازهای اصلی برای یادگیری مستمر معلمان..... ۱۴۰
- ۷- مهارت های روانشناختی..... ۱۴۱
- برخورداری مهارت های روانشناختی به معلم کمک می کند تا:..... ۱۴۱
- ۸- شناخت روش های مختلف تدریس؛ برگه برنده میان مهارت های معلمان برجسته
..... ۱۴۲
- ۹- مهارت یادگیری مستمر؛ تلاش مستمر برای کسب دانش مهارت و تخصص..... ۱۴۲
- ۱۰- خلاقیت، از مهارت هایی که یک معلم باید داشته باشد..... ۱۴۳
- تکنیک بیستم: بکار گیری روش های نوین تدریس..... ۱۴۴
- تقسیم بندی روشهای تدریس..... ۱۴۴
- تفاوت روش های تدریس نوین با روش های تدریس سنتی..... ۱۴۵
- اهمیت و ضرورت استفاده از روش های نوین تدریس..... ۱۴۵
- دانش آموزان انرژی خود را تبدیل به فعالیت و خلاقیت می کنند..... ۱۴۶
- انواع روش های نوین تدریس..... ۱۴۶
- الف) روش های فعال تدریس..... ۱۴۷
- روش تدریس فعال انواع مختلفی دارد که برخی از مهم ترین آن ها عبارتند از..... ۱۴۷
- ب) روش تدریس مساله محور..... ۱۴۷
- نمونه هایی از روش یاددهی مساله محور عبارتند از:..... ۱۴۷

۱۴۸.....	ج) روش های مبتنی بر تکنولوژی.....
۱۴۸.....	نمونه هایی از روش مبتنی بر تکنولوژی عبارتند از:.....
۱۴۸.....	روش تدریس معکوس.....
۱۴۸.....	استفاده از پرینتر سه بعدی در تدریس.....
۱۴۹.....	د) روش تدریس شخصی سازی شده.....
۱۵۰.....	۱- روش حل مساله :.....
۱۵۰.....	مراحل تدریس به روش حل مساله :.....
۱۵۱.....	۲- روش بحث گروهی :.....
۱۵۱.....	مراحل تدریس روش بحث گروهی :.....
۱۵۲.....	۳- روش پرسش و پاسخ :.....
۱۵۲.....	مراحل تدریس روش پرسش و پاسخ :.....
۱۵۲.....	۴) روش بارش مغزی (ذهن انگیزی) :.....
۱۵۲.....	مراحل تدریس روش بارش مغزی :.....
۱۵۳.....	۵- روش تقسیم موضوع به بخش های مختلف (همیاری) :.....
۱۵۳.....	مراحل تدریس به روش تقسیم موضوع :.....
۱۵۳.....	۶) روش طرح کارایی تیم :.....
۱۵۴.....	مراحل تدریس در روش طرح کارایی تیم :.....
۱۵۵.....	منابع.....

مقدمه

یقیناً در دنیای پیشرفته امروزی یکی از علایم موفقیت فرد، موفقیت تحصیلی می باشد که بدون آن توسعه و ترقی هیچ کشوری امکان پذیر نخواهد بود. ترقی هر کشوری رابطه مستقیم با پیشرفت علوم و دانش و تکنولوژی آن کشور دارد و پیشرفت علمی نیز حاصل نمی شود مگر اینکه افراد خلاق تربیت شده باشند، موفقیت تحصیلی ضمن اینکه در توسعه و آبادانی کشور مؤثر است در سطوح عالی منجر به یافتن شغل و موقعیت مناسب و در نتیجه درآمد کافی می شود. دانش آموزانی که از موقعیت های تحصیلی برخوردارند، خانواده و جامعه با دیده ی احترام به آنان می نگرند. در جامعه با روحیه و نشاط بیشتری حضور خواهند یافت و در کنار این ها از هزینه های گزافی که از افت تحصیلی برآموزش و پرورش تحمیل می شود، کاسته خواهند شد. دستیابی به بهره وری و بهبود کیفیت نظام آموزشی را می توان اثر گذار ترین عامل در توسعه کشور ها دانست. تجارب کشورهای پیشرفته چون ژاپن در زمینه توسعه همه جانبه نیز حکایت از سرمایه گذاری بر روی منابع آموزشی و انسانی دارد. در راستای دستیابی به این اهداف بهبود کیفیت موقعیت تحصیلی از جمله اهداف اساسی برنامه های آموزشی است. در حالی که امروزه افت تحصیلی یکی از نگرانی های خانواده ها و دست اندرکاران تعلیم و تربیت است. از جمله موضوعات مورد علاقه صاحب نظران علوم تربیتی یافتن شرایط و امکانات لازم و موثر در جهت تحصیلی موفق و پیشرفت تحصیلی است. اما عدم موفقیت در تحصیل زمینه ساز مشکلات فردی و اجتماعی و انحراف از دستیابی به اهداف سیستم آموزش است. محققین عوامل مختلفی را در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دخیل دانسته اند. اما با توجه به تفاوت های فرهنگی و تغییرات سریع عوامل در طول زمان نمی توان به عنوان یک قانون عمومی و کلی، علل خاصی را برای جوامع مطرح نمود. زیرا قوانین بافت فرهنگی و نسبت جامعه، نگرش مردم به تحصیلات، سطح درآمد والدین و غیره، همه از عواملی هستند که به طور اخص در یک جامعه بر شکست یا موفقیت تحصیلی تأثیر